

Tarrósy István

Befolyásos Nők Klubja

Luísa Diogo, Mozambik miniszterelnöke

Hazájában és a nemzetközi pénzügyi intézmények által dominált globális rendszerben egyaránt mérvadó politikusnak számító Luísa Dias Diogo 2004 februárjában került a mozambiki miniszterelnöki székbe, első nő kormányfőként a gyarmati uralomtól független délkelet-afrikai ország három évtizedes történetében. Nevét 2004-ben a *Time* magazin a világ 100 legbefolyásosabb emberének listáján említette, 2007-ben pedig a *Forbes* magazin sorolta a világ 100 legmeghatározóbb nője közé, mint az egészségügy fejlesztésének és a szegénység elleni küzdelemnek egyik élharcosát.

Diogo 1958. április 11-én született a közép-mozambiki Tete tartomány Magoè kerületében egy nyolcgyermekes család harmadik gyermekeként. 1970-ben fejezte be alapfokú tanulmányait a tetei D. Maria II. School-ban, majd 1970 és 1974 között abszolválta középiskolai éveit a város kereskedelmi szakiskolájában. Folytatásként a főváros, Maputo¹ kereskedelmi iskolájában számvitelt tanult, 1983-ban szerezte meg BA-diplomáját az Eduardo Mondlane² University közgazdász szakán. 1980-tól a mozambiki gazdasági minisztérium munkatársa (1986-tól osztályvezető), 1992-ben levelező hallgatóként mesterdiplomát kap a University of London Orientalisztikai és Afrikisztikai Tanulmányok Intézetében.

Ami a közigazgatásban befutott karrierjét illeti, a minisztériumi osztályvezetőségtől a miniszterelnökségig terjedő palettán szinte minden megtalálható: 1989-ben az állami költségvetés felügyelő szervezet igazgatója, 1994-ben pénzügyminisz-

ter-helyettes, majd 1999 decemberétől a kormány pénzügy-és tervezési minisztere. Mindeközben országa számára fontos nemzetközi szervezetekkel – köztük elsősorban a Világbankkal, a Nemzetközi Valutaalappal, az Afrikai Fejlesztési Bankkal és a Párizsi Klubbal – folytatott kétoldalú tárgyalások vezetéséért is felelt, és komoly eredményeket ért el többek között a külföldi hitelezők által nyújtott hitelállomány átütemezése, a közigazgatási, a költségvetési, valamint az adóreform területén. 2004 és 2005 között például a Mozambiki Adóhatóság felállításának előkészítésében végzett meghatározó munkát.

Nevéhez fűződik továbbá a függetlenség elnyerése óta első ízben publikált nemzeti költségvetés előkészítése 1991-ben, az ország első hároméves befektetési tervének tető alá hozása, valamint a középtávú kerettervezés, mint meghatározó gazdaságpolitikai eszköz.

Diogo 2004-ben azt a Pascoal Mocumbit váltotta a miniszterelnöki székben (csaknem egy évig még megtartva pénzügyminiszteri bársonyszékét is), aki közel tíz éven keresztül kormányozta az országot. Mocumbi Franciaországban folytatott orvosi tanulmányait követően (melyeket megszakítás után csak később, 1973-ban Svájcban fejezett be) az 1960-as évek elején részt vett a Mozambiki Felszabadítási Front (FRELIMO³) létrehozásában, 1965 és 1967 között a szervezet algériai állandó képviselőjeként tevékenykedett. A váltás egyértelműen igazolja, hogy Mozambikban egyfajta politikusi generációváltás indult el, amelynek ered-

ményeként a függetlenséget egykoron kivívó vezetők az 1970-es és 1980-as években hazai és nemzetközi tapasztalatokat szerzett fiatalabb elitnek adják át a stafétabotot – mindez példaértékű fejleménynek tekinthető az afrikai kontinensen.

Női vezetőként Diogo kezdeményezője és lelkes támogatója annak, hogy a kontinens egészén váljék ingyenessé a szexuális tanácsadáshoz és a családtervezéshez kötődő egészségügyi szolgáltatás – ezzel kapcsolatban kormányra lépését követően közös akcióra szólította fel valamennyi afrikai ország egészségügyi miniszterét. Elemzők szerint e szolgáltatás szélesebb körben való elérhetővé tétele bizonyosan hozzásegítheti Mozambikot ahhoz, hogy a gyermekhalálzási és gyermekágyi anyai halálzási arányt jelentősen csökkentse, megállítsa az AIDS terjedését, továbbá a nők egyenjogúságát és a társadalom egészére értendő egyenlő jogainak gyakorlását erősítse.

Egyik legutóbbi nemzetközi megbízatása során Diogo az ENSZ Privát Szektor és Fejlődés Bizottságában tudását és szünni nem akaró lelkes hozzáállását a legszegényebb országok megsegítése érdekében kamatoztatta: többemagával kidolgozott egy olyan tervezetet, amely ezen országokban a vállalkozói szektor fejlesztését és a meglévő gazdasági szektor mobilizálását vizsgálta. Másik kezdeményezése egy új hálózat létrejöttét eredményezte: a Női Miniszterek és Parlamenti Képviselők Hálózata (angol nevén MUNIPA) igyekszik olyan közpolitikai döntések mellett lobbizni, amelyek a nemek közötti egyenlőséget szolgálják az élet különböző területein. Saját kormánya számára teljesen evidens módon jelölte ki azt az irányt, amely a nők helyzetbe hozásának feltétel- és eszközrendszerét teremti meg. Nem csoda hát, hogy Luísa Diogo az afrikai politikai élet meghatározó képviselője, a kontinensre vonatkoztatott közösségi politizálás nemzetközi értelemben is kimagasló, hangadó szereplője, olyan befolyásos női politikus, akire odafigyel a világ. ☀

JEGYZETEK

¹ A ma 21 milliós Mozambik legnagyobb városát 1876-ban alapították a partvidéken elsőként (1544-ben) megjelenő európai hajósok, névadóként a portugál Lourenço Marques kereskedőt választva. Az ország függetlenségének elnyerése után változtatták meg a település nevét Maputóra, tisztelegve az ősök előtt, megemlékezve az erőskezü Maputa törzsfőnök örökségéről.

² Eduardo Chivambo Mondlane (1920-1969) a Mozambiki Felszabadítási Front első elnökeként 1964-ben gerillaháborút indított Portugália ellen, hogy azzal kivívja országának függetlenségét. Nem csupán teljes önállóságot, de a szocialista berendezkedés megváltoztatását is szorgalmazta. 1969-ben egy könyvbe rejtett bomba végzett vele.

³ Hivatalos nevén: Frente de Libertação de Moçambique

FELHASZNÁLT IRODALOM:

ANTONIO, BONIFACIO

2004 Mozambique: Luísa Diogo – New Prime Minister. Interneten: <http://www.sardc.net/Editorial/Newsfeature/04110204.htm>

MALLOCH BROWN, MARK

2004 Luísa Diogo. Time. 2004. április 26. Interneten: <http://www.time.com/time/magazine/article/0,9171,993968,00.html>

LUISA DIOGO

Interneten: http://en.wikipedia.org/wiki/Luisa_Diogo

EDUARDO MONDLANE

Interneten: http://en.wikipedia.org/wiki/Eduardo_Mondlane

MAPUTO

Interneten: <http://en.wikipedia.org/wiki/Maputo>

First female Prime Minister in Mozambique. afrol News. 2004. február 17. Interneten: <http://www.afrol.com/articles/11288>

Prime Minister Luísa Dias Diogo Curriculum Vitae, Interneten: <http://www.um.dk/NR/rdonlyres/C0FC7516-C5A4-4BBB-A40D-5F56C5142300/0/CVLuisaDiogo.doc>